

NO MAN IS AN ISLAND – Nuorta taidetta Kuubasta

Näyttely Porin taidemuseossa 6.5. – 17.6.1990

Yksikään ihminen ei ole saari, täydellinen itsestään ; jokainen on osa mannermaata, kokonaisuuden osa ; jos meri huuhtaisee mukaansa maakimpaleen, niin Eurooppa pienenee vastaavasti, samoin kuin pienenee niemimaa ja myös maatila, joka kuuluu sinun ystävillesi ja sinulle itsellesi; jokaisen ihmisen kuolema vähentää minua, sillä minä sisällyn ihmiskuntaan; äläkä sen vuoksi konsanaan lähetä kysymään kenelle kellot soivat; ne soivat sinulle.

John Donne (1572-1631), runo Ernest Hemingwayn romaanissa ”Kenelle kellot soivat?”.

Kuuban nuori taide nostaa tänä päivänä erityisen mielenkiintoisesta ja tuoreesta näkökulmasta esille ajankohtaiset kysymykset kansainvälisyyden ja kansallisen tai keskustan ja periferian suhteista.

Kuubalainen kulttuuri- osana karibialaista kulttuuria – on synteesi monien rotujen ja kulttuurien vuorovaikutuksesta. ”Karibialainen kulttuuri on eräänlainen aikakone, joka on yhdistänyt sosiaalishistoriallisenkehityksen eri asteita edustavia ihmisiä eri puolista maailmaa”, toteaa kuubalainen kirjailija ja kriitikko Gerardo Mosguera, ja jatkaa:” kuulumme yhtäläillä itämaiseen ja ei- länsimaiseen kulttuuriin ja olemmekin etuoikeutetussa asemassa mitä tulee sekä vaikutteiden omaksumiseen että synteysiin”.

Karibialla kukin on tuonut mukanaan ”niin rotunsa ja omaan etnokulttuuriseen identiteettiinsä kuuluvan moraalisäännöstönsä kuin myös historialliseen vaiheeseensa kuuluvan sisäisen tietoisuudenkin”. Tämän vuoksi esim. ajattelun erilaisten mytologisten muotojen olemassaolo on luonnollista – muotojen, jotka elävät arkipäivän käytännöissä ja yhtyvät siihen läntiseen pragmaattiseen rationaalisuuteen, jonka Mosguera nimeää (maailmanlaajuisesti) ” vähemmistön pakkolahjaksi enemmistölle”.

Tuo monimuotoinen yhdistelmä ilmenee tämän päivän kuubalaisessa kuvataiteessa eräänlaisena visuaalisena vastineena sille latinalaisamerikkalaiselle, marquezmaiselle ”maagiselle realismille”, jota leimaa niin sisäistetty oman kulttuuritradition kuin läheisen, arkipäiväisen populaarikulttuurin hyödyntäminenkin. Kyse ei kuitenkaan ole nostalgisesta kaipuusta omille juurille tai pitäytymisestä folkloristiikkaan. Kansainvälisen taiteen ajankohtaisemmatkin ilmiöt hyödynnetään yhtäläillä käyttökelpoisina menetelminä taiteen tekemisen prosesseissa , joissa kulttuurinen vuorovaikutus on itsestään selvä lähtökohta. Originaalisuuden ”ongelmaa” ei sanan läntisessä merkityksessä yksinkertaisesti ole olemassa. Sen sijaan estoton oikeus lainoihin ja omimiseen synnyttää sen kuubalaisen taiteen paradoksaalisen omaperäisyyden, joka heijastuu nyt nähtävästä näyttelystä.

Oman kulttuurin tunnistaminen ja sen mahdollisuuksien oivaltaminen on synnyttänyt varsinaisen kuubalaisen nuoren taiteen ”renessanssin”. Vaikka tuon renessanssin mielenkiinto kaikkea myyttistä kohtaan tulkittaisiinkin kuubalaisen runoilijan ja kriitikon Osvaldo Sanchezin sanoin ”tarpeeksi korvata retorinen (teennäinen) rituaalisella (transkendentiaalilla)”, se ei kuitenkaan tyydy sopeutujan tai sopeuttajan rooleihin. Päinvastoin, se on ottanut oikeuden kysymysten ja vaihtoehtojen esittämiseen, kokeiluun ja uuden luomiseen. Ja mikä tärkeintä, tuosta renessanssista heijastuu se myyttien ja magian, kitshin ja ironian, etiikan ja kriittisyyden kiehtova sekoitus, joka kyseenalaistaa itsestään selvänä pidetyn yhtäläismerkin länsimaisen ja nykyaikaisuuden välillä.

Näyttely todistaa, kuinka kuubalainen nuori taide voi omista lähtökohdistaan, omalla itsetietoisella ennakkoluulottomuudellaan puolustaa taiteen uuden, tasa-arvoiseen vuorovaikutukseen perustuvan monikeskisen kansainvälisyyden vaatimusta. Se vaatii itselleenkin oikeutta vaikuttaa tuossa kansainvälisyydessä ja muokata sitä, mutta samalla Mosqueran tavoin rauhoittelevan :”teidän ei tarvitse pelätä, olen varma ettei tulos muistuttaisi tämän päivän läntistä kulttuuria”.

NO MAN IS AN ISLAND - Kuuban nuorta taidetta – näyttely esittelee neljätoista taiteilijaa, jotka ovat iältään 26-37 vuotiaita. Mukana ovat Alejandro Aquilera, José Benia Valdés, Adriano Buergos, Magdalena Combos, Consuelo Castaneda, Tomas Esson, Antonio Eligio(Tonel), Flavio Gaciandia, Rogelio López Marin (Gory), Glexis Novoa, Marta Maria Pérez, Segundo Planes, Ciro Quintana ja Carlos Rodriquez Cardenas.

Näyttely on toteutettu Suomen ja Kuuban välisen kulttuurivaihto-ohjelman puitteissa Suomen opetusministeriön ja Kuuban kulttuuriministeriön tuella.

Näyttelyn järjestäjinä ovat Centro de Desarrollo de las Artes Visuales Havannassa, Porin taidemuseo ja Suomen taiteilijaseura.

Näyttelyyn on kuvitettu julkaisu, jossa on suomen-, espanjan-, ja englanninkielisenä julkaistu mm. Gerardo Mosqueran, Osvaldo Sanchezin ja Antonio Eligion (Tonelin) artikkelit.

Näyttelyä ja julkaisua koskevat tiedustelut: Porin taidemuseo, puh. 939-412220, 412221;telefax 939-331789.